



Republika e Kosovës
Republika Kosova
Republic of Kosovo



Zyra Kombëtare e Auditimit
Nacionalna Kancelarija Revizije
National Audit Office

**RAPORTI I AUDITIMIT PËR PASQYRAT FINANCIARE TË
KOMUNËS SË RAHOVECIT**

PËR VITIN 2019

Prishtinë, korrik 2020

Zyra Kombëtare e Auditimit e Republikës së Kosovës është institucioni më i lartë i kontrollit ekonomik e financiar dhe për punën e vet i jep llogari Kuvendit të Republikës së Kosovës.

Raportet e Zyrës Kombëtare të Auditimit promovojnë llogaridhënien e institucioneve publike, duke ofruar bazë të qëndrueshme për të kërkuar llogari nga menaxherët e çdo organizate të audituar. Në këtë mënyrë, ne rrisim besimin në shpenzimin e fondeve publike dhe luajmë një rol aktiv në sigurimin e interesit të taksapaguesve dhe të palëve tjera të interesit në rritjen e përgjegjësisë publike.

Ky auditim është kryer në përputhje me Standardet Ndërkombëtare të Institucioneve Supreme të Auditimit, si dhe me praktikat e mira evropiane.

Auditori i Përgjithshëm ka vendosur për opinionin e auditimit për Pasqyrat Financiare Vjetore të Komunës së Rahovecit, në konsultim me Ndhmës Auditorin e Përgjithshëm *Naser Arllati*, i cili e ka mbikëqyrur auditimin.

Raporti është rezultat i auditimit të kryer nga Udhëheqëse e ekipit *Sabile Musa* dhe Anëtare të ekipit *Aida Podrimaj* dhe *Besa Morina*, nën menaxhimin e Udhëheqësit të Departamentit të Auditimit *Bujar Bajraktari*.

TABELA E PËRMBAJTJES

Përmbledhje e përgjithshme.....	4
Fushëveprimi dhe metodologjia e auditimit	5
1 Opinioni i auditimit për Pasqyrat Financiare Vjetore	6
2 Menaxhimi financiar dhe kontrolli	8
3 Progresi në zbatimin e rekomandimeve.....	25
Shtojca I: Shpjegim i llojeve të ndryshme të opinioneve të aplikuara nga ZKA-ja	33
Shtojca II: Letër konfirmimi.....	35

Përmbledhje e përgjithshme

Raporti i përmbledhë çështjet kryesore që dalin nga auditimi i Komunës së Rahovecit për vitin 2019, i cili përfshin Opinionin e Auditorit të Përgjithshëm për Pasqyrat Financiare Vjetore. Ekzaminimi i Pasqyrave Financiare për vitin 2019 është kryer në përputhje me Standardet Ndërkombëtare të Institucioneve Supreme të Auditimit (SNISA).

Auditimit është fokusuar në:



Konkluzionet

Konkluzioni për Pasqyrat Financiare Vjetore - Disa pozicione në Pasqyrat Financiare Vjetore ishin korigjuar pas sygjërimeve tona. Megjithatë, Pasqyrat Financiare Vjetore ishin në përputhje të plotë me rregullat dhe me Standardet e zbatueshme, me përjashtim të keq-klasifikimit të shpenzimeve në mes të kategorive të ndryshme ekonomike. Kjo është shpjeguar në detaje tek Paragrafi për Theksimin e çështjes.

Konkluzioni për MFK - Menaxhmenti i Komunës ka zbatuar një numër kontrollesh të brendshme për të siguruar se sistemet funksionojnë si duhet, dhe me qëllim të përmirësimit të performancës në përgjithësi. Megjithatë, ende ka nevojë të përmirësohet organizimi dhe komunikimi i strukturave brenda Komunës, e cila do të ndikonte në raportim dhe bashkëpunim më të mirë në mes të njësive organizative.

Konkluzioni në lidhje me rekomandimet e mëhershme - Zbatimi i rekomandimeve të dhëna në raportin e auditimit për vitin 2019 ka arritur progres të theksuar duke marrë parasysh që disa rekomandime janë zbatuar dhe pjesa me madhe e tyre janë në proces të zbatimit.

Opinion i Auditorit të Përgjithshëm¹

Opinion i Pamodifikuar me theksim të çështjes

Më gjerësisht shih Pjesën 1 të këtij Raporti.

Përgjigja e menaxhmentit në auditimin 2019

Kryetari është pajtuar me gjetjet dhe konkluzionet e auditimit, si dhe është zotuar se do t'i adresojë të gjitha rekomandimet e dhëna.

Zyra Kombëtare e Auditimit vlerëson bashkëpunimin e menaxhmentit dhe personelit të Komunës gjatë procesit të auditimit.

¹ Shtojca I, shpjegon llojet e opinioneve, sipas SNISA-ve.

Fushëveprimi dhe metodologjia e auditimit

Auditimi përfshin ekzaminimin dhe vlerësimin e pasqyrave financiare dhe të dhënave të tjera financiare, me sa vijon:

- Nëse pasqyrat financiare japin një pamje të drejtë dhe të vërtetë të llogarive dhe çështjeve financiare për periudhën e auditimit;
- Nëse të dhënat financiare, sistemet dhe transaksionet janë në pajtim me ligjet dhe rregulloret në fuqi;
- Nëse funksionet e kontrollit dhe të auditimit të brendshëm janë të përshtatshme dhe efikase; dhe
- Nëse janë ndërmarrë veprimet e duhura për zbatimin e rekomandimeve të auditimit.

Auditimi është bazuar në vlerësimin e rrezikut. Kemi analizuar veprimtarinë e Komunës së Rahovecit, nivelin e mbështetjes në kontrollet menaxheriale për të përcaktuar nivelin e testeve të hollësishme, që janë të nevojshme për të siguruar dëshmitë që e mbështesin opinionin e AP-së.

Procedurat kanë përfshirë rishikimin e kontrolleve të brendshme, të sistemeve të kontabilitetit, teste të ndërlidhura substanciale, si dhe aranzhimet e ndërlidhura të qeverisjes deri në masën që i kemi konsideruar të nevojshme për kryerjen efektive të auditimit. Gjetjet e auditimit nuk duhen të konsiderohen si një pasqyrë gjithëpërfshirëse e dobësive që mund të ekzistojnë apo e të gjitha përmirësimeve që mund të bëhen në sistemet dhe procedurat që janë aplikuar.

Kapitujt në vijim ofrojnë përshkrim të detajuar të gjetjeve dhe rekomandimeve në çdo fushë të audituar. Përgjigjet e menaxhmentit në rezultatet e auditimit mund të gjenden në Shtojcën II.

1 Opinioni i auditimit për Pasqyrat Financiare Vjetore

Ne kemi kryer auditimin e PFV-ve të Komunës së Rahovecit, për vitin e përfunduar me 31 dhjetor 2019, në përputhje me Ligjin e ZKA-së dhe Standardet Ndërkombëtare të Institucioneve Supreme të Auditimit. Ekzaminimet e auditimit janë kryer për të mundësuar dhënien e opinionit për PFV, të cilat përfshijnë pasqyrën e pranimeve dhe të pagesave në para të gatshme dhe pasqyrën e ekzekutimit të buxhetit, të shpalosura në detaje.

Opinion i pamodifikuar me theksim të çështjes

Sipas opinionit tonë, Pasqyrat Financiare Vjetore për vitin e përfunduar më 31 dhjetor 2019, prezantojnë një pamje të drejtë dhe të vërtetë në të gjitha aspektet materiale, në përputhje me Standardet Ndërkombëtare të Kontabilitetit për Sektorin Publik, sipas kontabilitetit të bazuar në para të gatshme.

Theksimi i çështjes

Ne dëshirojmë të tërheqim vëmendjen tuaj për faktin se shpenzimet në vlerë prej 225,373€ ishin paguar dhe regjistruar në kategori joadekuate. Pagesat në vlerë 105,373€ janë kryer nga Thesari në bazë të vendimeve gjyqësore/të përmbarimit. Pjesa tjetër prej 120.000€ ishin buxhetuar gabimisht. Komuna ka dhënë shpjegime në PFV tek shënimet shpjeguese nr. 3 dhe 6. Në këtë raport kjo gjetje është trajtuar tek çështja A1. Opinioni ynë nuk është i kualifikuar në lidhje me këtë çështje.

Auditimi është kryer në përputhje me Standardet Ndërkombëtare të Institucioneve Supreme të Auditimit (SNISA). Sipas këtyre standardeve, përgjegjësitë tona janë përshkruar më poshtë tek pjesa 'Përgjegjësitë e Auditorit për Auditimin e Pasqyrave Financiare'. Në përputhje me SNISA-t 10 dhe 30, si dhe kërkesat e tjera relevante për auditimin e PFV-ve të organizatave buxhetore, ZKA-ja është e pavarur nga Komuna e Rahovecit. Besojmë se dëshmitë e auditimit që kemi marrë janë të mjaftueshme dhe të duhura për sigurimin e bazës për opinionin.

Përgjegjësia e menaxhmentit për PFV-të

Kryetari i Komunës së Rahovecit është përgjegjës për përgatitjen dhe prezantimin e drejtë të Pasqyrave Financiare sipas Standardeve Ndërkombëtare të Kontabilitetit në Sektorin Publik - Raportimi Financiar bazuar në Kontabilitetin e Parasë së Gatshme. Po ashtu, menaxhmenti është përgjegjës edhe për vendosjen e kontroleve të brendshme, të cilat i përcakton si të nevojshme për të mundësuar përgatitjen e Pasqyrave Financiare, pa keq deklarime materiale të shkaktuara, qoftë nga mashtrimi apo gabimi. Kjo përfshinë përmbushjen e kërkesave që burojnë nga Ligji nr. 03/L-048 për Menaxhimin e Financave Publike dhe Përgjegjësitë (me plotësime dhe ndryshime)dhe Rregullorja nr. 01/2017 për Raportim Vjetor Financiar nga Organizata Buxhetore.

Kryetari i Komunës është përgjegjës për të siguruar mbikëqyrjen e procesit të raportimit financiar të Komunës.

Përgjegjësia e Auditorit të Përgjithshëm për auditimin e PFV-ve

Përgjegjësia jonë është që të shprehim një opinion për PFV-të në bazë të auditimit të kryer, në përputhje me SNISA-t. Këto standarde kërkojnë që të marrim siguri të arsyeshme se pasqyrat financiare nuk përmbajnë keq deklarime materiale.

Siguria e arsyeshme është një nivel i lartë i sigurisë, por nuk garanton se një auditim i kryer në pajtim me SNISA-t do të zbulojë çdo keq-deklarim material që mund të ekzistojë. Keqdeklarimet mund të rezultojnë nga mashtrimi ose gabimi dhe konsiderohen materiale nëse, individualisht ose së bashku, mund të ndikojnë në vendimet e marra mbi bazën e këtyre PFV-ve.

Auditimi përfshinë kryerjen e procedurave për të marrë dëshmi në lidhje me informatat financiare dhe shpalosjet në PFV. Procedurat e zgjedhura varen nga gjykimi i auditorit, duke përfshirë edhe vlerësimin e rreziqeve nga keqdeklarimet materiale në PFV, qoftë për shkak të mashtrimit apo gabimit. Gjatë vlerësimit të rrezikut, auditori merr në konsideratë kontrollin e brendshëm që është relevant në përgatitjen e pasqyrave financiare nga entiteti, në mënyrë që të dizajnojë procedura të auditimit që janë të përshtatshme për rrethanat e entitetit, por jo për qëllim të shprehjes së opinionit mbi efektivitetin e kontrolleve të brendshme të entitetit.

Auditimi përfshinë edhe vlerësimin e përshtatshmërisë së politikave kontabël të përdorura, arsyeshmërinë e përlllogaritjeve kontabël të bëra nga menaxhmenti, si dhe vlerësimin e prezantimit të pasqyrave financiare.

Ne komunikojmë me menaxhmentin e entitetit të audituar në lidhje me fushëveprimin, kohën e planifikuar të auditimit dhe gjetjet e rëndësishme të auditimit, përfshirë ndonjë mangësi të rëndësishme në kontrollin e brendshëm që ne e identifikojmë gjatë auditimit.

Raporti i auditimit publikohet në webfaqen e ZKA-së, me përjashtim të informacioneve që klasifikohen si sensitive apo për shkak të ndalesave të tjera ligjore e administrative, në pajtim me legjisllacionin në fuqi.

2 Menaxhimi financiar dhe kontrolli

Puna jonë lidhur me Menaxhimin Financiar dhe Kontrollin (MFK) pasqyron aktivitetet e detajuara të auditimit për sistemet e të hyrave dhe shpenzimeve në organizatat buxhetore. Në mënyrë të veçantë, kemi trajtuar menaxhimin e buxhetit, prokurimin, burimet njerëzore dhe pasuritë e detyrimet si dhe funksionin e auditimit të brendshëm.

Konkluzioni për menaxhimin financiar dhe kontrollin

Sa i përket Komunës së Rahovecit, prokurimi mbetet shqetësim i madh, ku nuk janë duke u zbatuar rregulloret, duke rezultuar në vlerë të dobët të arritur për para. Në kontekst të sistemeve financiare, kontrollet mbi të hyrat dhe shpenzimet nuk janë duke u zbatuar në mënyrë efektive. Fushat kryesore ku nevojiten më shumë përmirësime janë realizimi i marrëveshjeve të mirëkuptimit me ministritë, fusha e mallrave dhe shërbimeve, arkëtimi i llogarive të arkëtueshme dhe menaxhimi i pasurive.

2.1 Planifikimi dhe realizimi i buxhetit

Ne i kemi shqyrtuar burimet e fondeve buxhetore dhe shpenzimet e fondeve sipas kategorive ekonomike. Kjo është paraqitur në tabelat e mëposhtme:

Tabela 1. Burimet e fondeve buxhetore (në €)

Përshkrimi	Buxheti fillestar	Buxheti Final ²	2019 Realizimi	% e Realizimit 2019	2018 Realizimi	2017 Realizimi
Burimet e Fondeve:	13,760,891	15,155,251	14,688,602	97	13,064,949	11,661,181
Granti i Qeverisë -Buxheti	12,423,508	13,423,508	13,192,922	98	11,995,391	10,591,533
Të bartura nga viti paraprak ³ -		402,564	376,714	94	153,712	205,751
Të hyrat vetjake ⁴	1,168,768	1,168,768	961,842	82	778,167	769,469
Donacionet e brendshme	-	1,259	652	52	4,853	-
Donacionet e jashtme	-	64,375	64,280	100	95,493	89,100
Financimi nga Huamarrja	168,615	94,776	92,191	97	37,333	5,328

² Buxheti Final - buxheti i aprovuar nga Kuvendi i përshtatur më pas nga Ministria e Financave

³ Të hyrat vetjake të komunave të pashpenzuara në vitin paraprak të bartura në vitin aktual.

⁴ Pranimet e përdorura nga entiteti për financimin e aktiviteteve vetjake.

Buxheti final në raport me atë fillestar ishte rritur për 1,394,360€, si rezultat i të hyrave të bartura nga viti paraprak, donacioneve dhe rritjes së grantit qeveritar për 1,000,000€ me vendim të qeverisë. Ndërsa kishte zvogëlim të financimit nga huamarrja për 73,839€.

Në vitin 2019, Komuna ka shpenzuar 97% të buxhetit final ose 14,688,602€, me një përmirësim prej 5.5% krahasuar me vitin 2018.

Tabela 2. Shpenzimet e fondeve sipas kategorive ekonomike (në €)

Përshkrimi	Buxheti fillestar	Buxheti Final	2019 Realizimi	% e Realizimit 2019	2018 Realizimi	2017 Realizimi
Shpenzimet e fondeve sipas kategorive ekonomike:	13,760,891	15,155,251	14,688,602	97	13,064,949	11,661,181
Pagat dhe Mëditjet	7,537,669	7,559,595	7,330,406	97	7,219,001	6,991,962
Mallrat dhe Shërbimet	1,514,330	1,421,464	1,352,072	95	975,106	694,080
Shërbimet komunale	255,500	255,500	246,469	96	248,823	249,753
Subvencionet dhe Transferet	250,001	1,250,001	1,216,728	97	179,062	188,900
Investimet Kapitale	4,203,391	4,668,690	4,542,926	97	4,442,957	3,536,486

Shpjegimet rreth ndryshimeve në kategoritë buxhetore:

Buxheti final për Investime Kapitale në raport me buxhetin fillestar ishte rritur për 465,299€, si rezultat i të hyrave të bartura nga viti paraprak dhe donacioneve. Realizimi i buxhetit për investime kapitale kishte një performancë më të lartë këtë vit, ku përfshihen pagesat për vitin aktual, pagesat për obligimet e papaguara nga vitet paraprake, pagesat e ekzekutuara nga thesari dhe me vendim të gjykatës.

Rritja e buxhetit për Subvencione dhe Transfere për 1,000,000€ ishte bërë me vendim të qeverisë nr. 03/100 të datës 26.04.2019, për "Sanimin e dëmeve të shkaktuara nga breshëri dhe vërshimet".

Financimi nga huamarrja ishte reduktuar për 73,839€. Kjo shumë nuk ishte alokuar nga Ministria e Financave për skemën e pagesës së performances për projektin Shëndetësia Kosovare.

Çështja A1 – Keq klasifikimi i shpenzimeve

Gjetja Bazuar në Udhëzuesin Administrativ NR. 19/2009 për planin kontabël për përdorim nga Organizatat Buxhetore – Kodi ekonomik nënkupton natyrën e shpenzimeve dhe të hyrave në regjistrin e buxhetit.

Siç kemi paraqitur te theksimi i çështjes, komuna ka paguar 120,000€ për mallra dhe shërbime nga buxheti për investime kapitale⁵. Kjo ka ndodhur për shkak të planifikimit të dobët të komunës për të buxhetuar të gjitha shumatat e nevojshme në kategorinë e mallrave dhe shërbimeve.

Poashtu, pagesat e kryera nga Thesari, në vlerë 105,373€, në bazë të vendimeve të gjykatës/përmbartimore, ishin regjistruar në kategori ekonomike jo adekuate. Nga investimet kapitale dhe nga mallrat e shërbimet ishin paguar 72,010€⁶ për paga jubilarë dhe përcjellëse, dhe nga mallrat e shërbimet ishin paguar 33,363€⁷ për investime kapitale. Pagesat nga kodet jo adekuate janë bërë kryesisht në mungesë të mjeteve në kategoritë adekuate.

Ndikimi Keqklasifikimi i shpenzimeve, pavarësisht rrethanave në të cilat ka ndodhur, shkakton mbivlerësim të një kategorie të shpenzimeve dhe nënvlerësim të kategorisë tjetër ekonomike. Përveq kësaj, pagesat me vendim të gjykatës kanë dëmtuar buxhetin e komunës për për shkak të shpenzimeve shtesë për procedurat përmbartimore në vlerë prej 14,406€. Kjo poashtu mund të ndikoj në pamje jo të drejt të shpenzimeve të paraqitura në PFV.

Rekomandimi A1 Kryetari duhet të siguroj se janë ndërmarrë të gjitha veprimet në mënyrë që shpenzimet të planifikohen në ndarjet adekuate të buxhetit dhe që pagesa dhe regjistrimi i shpenzimeve të bëhet me përpikëri sipas kodeve ekonomike adekuate, po ashtu të gjitha obligimet të paguhen me kohë në mënyrë që të shmanget mundësia e pagesave shtesë për procedura gjyqësore.

2.1.1 Të hyrat

Të hyrat e realizuara nga Komuna e Rahovecit në 2019 ishin në vlerë 1,103,403€. Ato kanë të bëjnë me të hyrat nga tatimi në pronë, të hyrat nga lejet e ndërtimit, taksat administrative, të hyrat nga veprimtaritë biznesore, të hyrat nga qiraja etj. Krahasuar me vitin paraprak, niveli i realizimit të të hyrave ishte më i lartë për 11%. Përveq të hyrave direkte komuna realizon shpenzime edhe nga të hyrat indirekte si: gjobat e gjykatave dhe gjobat e trafikut.

⁵ Projekti "Shërbime për realizimin e vitalizmit të infrastrukturës për funksionalizimin e projektit - shtretërit shtëpiak"

⁶ Nga Investimet Kapitale janë paguar 32,908€, Nga Mallrat dhe Shërbimet janë paguar 39,103€.

⁷ Për projektin "Rregullimi i lumit në fshatin Zoqishtë"

Tabela 3. Të hyrat (në €)

Përshkrimi	Buxheti fillestar	Buxheti Final	2019 Pranimet	% e Realizimit 2019	2018 Pranimet	2017 Pranimet
Të hyrat vetjake	1,168,768	1,168,768	1,103,403	94	994,864	820,959
Të hyrat tatimore	389,300	389,300	459,286	118	419,434	302,606
Të hyrat jo tatimore	681,468	681,468	644,117	95	575,430	518,353

Çështja C1 Numër i madh i ankesave të bazuara nga qytetarët**Gjetja**

Sipas "Ligjit nr. 06/L-005 neni 12, paragrafi 2, çdo komunë është përgjegjëse për administrimin e procesit të tatimit në pronë për pronat e paluajtshme që ndodhen brenda territorit të komunës. Sipas këtij paragrafi ndër përgjegjësitë e Komunës janë si në vijim: regjistron dhe menaxhon të dhënat e tatimit në pronë në regjistrat e tatimit në pronë, bashkëpunon me Ministrinë e Financave për vlerësimin e pronave të paluajtshme; shqyrton dhe vendos mbi ankesat për tatimin në pronën e paluajtshme.

Ne kemi evidentuar se edhe përkundër përpjekjeve komuna nuk kishte arritur të ketë një bashkëpunim të duhur sa përket azhurnimit të informatave në bazën e të dhënave të Tatimit në Pronë dhe vlerësimin të pronave. Rrjedhimisht në komunë kanë mbërritur 221 ankesa në lidhje me vlerësimin jo të duhur të pronave (142 për prona rezidenciale, 72 për prona komerciale dhe 7 për prona industriale). Nga gjithsej 221 ankesa, vetëm 9 janë refuzuar kurse pjesa tjetër e ankesave janë pranuar si të bazuara. Kjo tregon për nivelin e lartë të gabimeve në bazën e të dhënave.

Kjo ka ndodhur për shkak të vështirësive në implementimin e Ligjit të ri nr. 06.L/005 për tatimin në pronën e paluajtshme, nga komunikimi i pa mjaftueshëm ndërmjet komunës dhe Ministrisë së Financave dhe për shkak të stafit të pa mjaftueshëm.

Ndikimi

Mos azhurnimin i informatave dhe vlerësimi jo i duhur i pronave në bazën e të dhënave të tatimit në pronë mund të ndikoj në vështirësi në inkasimin e të hyrave nga tatimi në pronë dhe rritjen e llogarive të arkëtueshme si pasojë e paknaqësisë dhe ankesave të qytetarëve.

Rekomandimi C1 Kryetari i Komunës duhet të siguroj se janë intensifikuar aktivitetet e përbashkëta të Komunës dhe departamentit të tatimit në pronë në kuadër të Ministrisë së Financave, me qëllim të përmirësimit të të dhënave në bazën e të dhënave.

2.1.2 Pagat dhe mëditjet

Buxheti final për paga dhe mëditje ishte 7,559,595€. Numri i të punësuarve sipas buxhetit ishte 1,186 ndërsa në fund të vitit numri i tyre ishte 1,161. Gjatë vitit 2019 ishin punësuar 6 punëtor të rinj. Kemi testuar 44 mostra për teste substanciale në vlerë 281,856€, si dhe 7 mostra për teste të pajtueshmërisë. Gjetjet nga testimet janë paraqitur në vazhdim.

Çështja B1 - Mangësi në menaxhimin e personelit

Gjetja Për 19 zyrtarë të cilët janë të angazhuar në Drejtorinë për Emergjencë dhe Siguri, komuna nuk ishte në gjendje të na ofrojë dosjet e kompletuara apo kontratat e këtyre zyrtarëve, në bazë të të cilave kryhet kompensimi i pagave. Vlera e kompensimit për këta zyrtar gjatë vitit 2019 ishte 113,871€. Sipas menaxherit të personelit nuk ka dokumentacion relevant për këta zyrtar. Kjo ka ndodhur si pasojë e mos bartjes së buxhetit tek Agjencia për Menaxhimin e Emergjencave (AME), përkatësisht Ministria e Punëve të Brendshme, pjesë e të cilës janë këta punëtor sipas legjislacionit aktual në fuqi⁸.

Ndikimi Pagesa e pagave për zyrtarët, në mungesë të dokumentacionit relevant, rezulton në pamundësinë për të justifikuar pagën/shtesat ose për të mundësuar shqyrtimin e rezultateve nga vlerësimet e performancës, po ashtu pagesat e shtesave.

Rekomandimi B1 Kryetari duhet të kërkoj nga personat përgjegjës, që për zyrtarët të cilët paguhen nga buxheti i komunës të sigurohen së paku dosjet me informata bazike përfshirë kontratat e punës, si dhe raportet mujore për vijueshmërinë e tyre në punë, për tu siguruar se janë paguar vetëm punëtorët legjitim dhe që kanë ofruar shërbimet.

⁸ Pas hyrjes në fuqi të Ligjit Nr. 04/L-049 për Zjarrfikje dhe Shpëtim, si dhe aprovimit të Udhëzimit Administrativ Nr 21_2012, për transferimin e shërbimeve të zjarrfikjes nga komunat në MPB, procesi i bartjes së kompetencave është zhvilluar përmes memorandumeve që AME i ka nënshkruar me komunat, dhe me këtë rast të gjitha kompetencat për menaxhim, përfshirë procedurat e rekrutimit të stafit dhe kompensimin e pagave kanë kaluar tek AME. Mirëpo buxheti për zjarrfikësit akoma nuk është bartur tek AME-ja përkundër një vendimi të Kryeminsitrit (të vitit 2013), dhe shumë kërkesave drejtuar MF-së dhe Kuvendit.

2.1.3 Mallrat dhe shërbimet

Buxheti final për mallra dhe shërbime (përfshirë shërbimet komunale) në vitin 2019 ishte 1,676,964€, prej tyre ishin shpenzuar 1,598,542€. Ato kanë të bëjnë kryesisht me, furnizim për zyre, furnizim të pajisjeve, pagesa me vendim të gjykatës, mirëmbajtje, shpenzime të udhëtimit, shpenzime komunale, shërbime kontraktuese etj. Kemi testuar 34 mostra për teste substanciale në vlerë 302,986€ si dhe 6 mostra për teste të pajtueshmërisë.

Çështja C2 - Vonesa në pagesën e faturave

Gjetja Sipas nenit 37, paragrafi 1 të Rreg. 01/2013 MF- Shpenzimi i parave publike, - Të gjitha faturat që i pranon organizata buxhetore duhet të paguhen brenda 30 ditëve.

Katër pagesa (të cilat përfshijnë katër fatura të vitit 2018 me vlerë 29,299€ dhe tetë fatura të vitit 2019 me vlerë 21,750€) kanë rezultuar me vonesa në pagesë. Vonesat variojnë nga 13 ditë deri në dhjetë muaj. Kjo ka ndodhur për shkak të alokimeve me vonesë në fillim të vitit 2019, po ashtu pagesat e paplanifikuara të ekzekutuara me vendim gjykate paraqesin vështirësi financiare për pagesat e rregullta.

Ndikimi Tejkalmi i afatit ligjor për pagesën e obligimeve mund të rezultojë që komuna të jetë subjekt i ekzekutimeve direkte nga MF dhe vendimeve gjyqësore.

Rekomandimi C2 Kryetari duhet të sigurojë se ekzekutimi i pagesave bëhet në përputhje me afatet kohore të përcaktuara me rregulloren e MF. Përparësi duhet tu ipet obligimeve të bartura nga viti paraprak dhe atyre që kanë afat më të gjatë të pritjes.

Çështja C3 - Pagesa e shpenzimeve para marrjes së shërbimit dhe mos dokumentim i tyre

Gjetja Bazuar në kontratën e nënshkruar me 06.12.2019 për trajnimin e mësimdhënësve për përdorimin e teknologjisë informative në mësimdhënie, paragrafi 2 saktësohet që afati për realizimin e shërbimeve fillon dhjetor 2019 dhe vazhdon deri në fund të muajit dhjetor 2019, ose cilësdo periudhë tjetër të akorduar me shkrim mes palëve. Ndërsa kushtet e pagesës, të realizohen jo më vonë se 30 ditë pasi që Konsulenti t'ia dorëzojë faturat në dublikatë koordinatorit.

Fatura numër 58/2019 e datës 13.12.2019 në vlerë prej 3,375€ është paguar me 18.12.2019 në emër të trajnimit të mësimdhënësve, derisa këto shërbime janë ofruar gjatë muajit shkurt 2020. Përveç kësaj, trajnimi i mësimdhënësve nuk është ofruar sipas kontratës, pasi ishte paraparë që pesë module të zhvillohen nga dy ditë, ndërsa gjatë trajnimit një modul është zhvilluar brenda një dite. Përveç kësaj fatura për aneksin C (nën totali) në vlerë 1,725€ është paguar për 300€ më shumë, dhe nuk janë ofruar dëshmi, për shpenzimet e prezantuara në faturën kryesore të aneksit C, përveç faturës së ushqimit dhe kjo nuk ishte e plotë sepse nuk përputhej numri i pjesëmarrësve që ishin evidentuar në trajnim me numrin e atyre që janë shërbyer.

Këto kanë ndodhur nga mungesa e kontrolleve të brendshme dhe nga monitorimi i dobët i kontratës nga ana e Departamentit Komunal të Arsimit, koordinatorit të kontratës dhe zyrtarit certifikues.

Ndikimi Pagesa e shpenzimeve para marrjes së shërbimit, rritë rrezikun për mos marrjen e shërbimeve të kontraktuara ose marrjen e shërbimeve jo cilësore. Pagesat pa dëshmi adekuate rrisin rrezikun që të ndodhin pagesa të parregullta dhe të dëmtohet buxheti i komunës.

Rekomandimi C3 Kryetari duhet të sigurojë që pagesat të kryhen vetëm pas sigurimit se janë pranuar shërbimet e kontraktuara dhe konfirmimit se ato janë në pajtim me kushtet e kontraktuara. Secila pagesë e shërbimeve të tilla duhet të mbështetet me dokumentacion komplet, duke përfshi faturat dhe dëshmitë e pjesëmarrjes.

Çështja C4 - Mungesë e dëshmive relevante për ofrimin e shërbimeve

Gjetja Sipas kontratës "Shërbime për realizimin e vitalizimit të infrastrukturës për funksionalizimin e projektit-shtretërit shtëpiak" në vlerë totale 194,398€, OE duhet të ofroj shtatë lloje të shërbimeve në kohëzgjatje për një vit.

Raporti i punës për këtë kontratë, për muajin shtator 2019 pasqyron se janë ofruar shërbime shëndetësore nga Caritas Kosova në cilësinë e OE dhe është lëshuar fatura Nr. 234/2019 në vlerë prej 15,000€ e cila ishte paguar me 16.10.2019 por vetëm pjesërisht (10,000€), shkak i mungesës së buxhetit. Ne kemi testuar dy nga shtatë llojet e shërbimeve të faturuara dhe kemi gjetur se:

- numri i shërbimeve të faturuara, lloji i tretë i shërbimeve⁹ sipas kontratës, në muajin shtator 2019 nuk korrespondojnë me evidencat e shërbimeve të pranuar nga pacientët;
- numri i shërbimeve të faturuara, lloji i gjashtë¹⁰ i shërbimeve sipas kontratës, po ashtu për muajin shtator 2019, nuk ka fare dëshmi se kush ish in përfituesit e këtyre shërbimeve;

Më tej, shërbimet e faturuara sipas faturës 498/2019 në vlerë prej 15,000€ dhe të paguara me 05.12.2019 që pasqyrojnë shërbime të ofruara gjatë muajit nëntor 2019 janë identike për nga numri, me shërbimet e faturuara për muajin dhjetor 2019 sipas faturës 522/2019 në vlerë prej 15,000€ por e cila është paguar pjesërisht (5,000€) me 23.12.2019 për shkak të mungesës së buxhetit.

Kjo ka ndodhur si pasojë e mungesës së monitorimit të kontratës nga ana e menaxherit të kontratës, dhe për faktin se komisioni për pranimin e shërbimeve nuk e ka ushtruar funksionin e tij në plotni, pasi ka nënshkruar faturën e lëshuar nga kontraktuesi dhe raportin¹¹ pa u siguruar se shërbimet janë ofruar në pajtim me kontratën.

Ndikimi Pagesa e për shërbime që nuk janë marrë/pranuar, tregon për keq menaxhim të parasë publike.

Rekomandimi C4 Kryetari duhet të inicojë një rishikim të zbatimit të kësaj kontrate për të siguruar se ajo po zbatohet sipas specifikimeve të kontraktuar. Për secilin muaj duhet të hartohen raporte detale për secilin shërbim të ofruar dhe pagesat duhet të bëhen vetëm pasi të jetë marrë siguria se shërbimet janë pranuar. Për rastet e lartpërmendura ku nuk ka dëshmi të besueshme se janë ofruar shërbimet dhe është kryer pagesa, duhet të konsiderohet mundësia e kthimit të mjeteve në buxhetin e komunës. Personat përgjegjës për menaxhimin e kësaj kontrate duhet të mbahen përgjegjës për punën e tyre.

Çështja C5 – Mangësi në procesin e prokurimit

Gjetja Nga të gjithë pjesëmarrësit në procesin e prokurimit kërkohet që t'i respektojnë dhe të veprojnë në përputhje të plotë me kërkesat procedurale dhe materiale të Ligjit të Prokurimit Publik Nr 04/L-042 me plotësime dhe ndryshime.

⁹ Shërbime infermiore ambulatorie te pacientet, sipas përshkrimit në seksionin III (përshkrimi i shërbimit), brenda periudhës së kontraktuar, dhënjë injekcioni, vendosje infuzioni, vendosje kateteri, pastrim plage, trajtim dekubiti, etj.(32,300 shërbime të këtij lloji planifikuar të ofrohen brenda vitit).

¹⁰ Shërbimet sociale do të përfshijnë: Përmirësim i kushteve jetësore në një mjedis të sigurt dhe të rehatshëm, duke ndihmuar në mbajtjen e higjienës personale dhe të ambientit të brendshëm të shtëpisë tek personat e moshuar të vetmuar pa përkujdes familjare. Mundësi për të ruajtur dhe zhvilluar marrëdhëniet shoqërore përmes kontaktit me ta.(800 shërbime të këtij lloji planifikuar të ofrohen brenda vitit).

¹¹ Fjala raport është vendosur në thonjëza sepse ky raport është një përshkrim koti i cili nuk tregon saktë se cilat shërbime janë kryer dhe kur.

Te kontrata "Shërbime për realizimin e vitalizimit të infrastrukturës për funksionalizimin e projektit Shtretërit shtëpiak" në vlerë prej 194,398€, kemi gjetur se nuk janë respektuar kërkesat e ligjit të lartëcekur, pasi që: fillimisht kontrata është klasifikuar si "kontratë me vlerë të mesme" e jo "kontratë me vlerë të madhe" siç parashihet nga neni 19, paragrafi 1 i LPP-së. Kjo është pasuar me afatet për pranimin e tenderëve prej 20 ditë në vend të 40 siç e përcakton neni 44, paragrafi 2.1 i të njëjtit ligj. Më tutje "Njoftimi për dhënie të kontratës" ishte bërë pas pesë ditëve (e jo brenda dy ditëve nga dhënia e kontratës, siç kërkohet me nenin 41 të Ligjit për Prokurimin Publik). Përveq kësaj të gjitha pagesat për këtë kontratë janë paguar nga Investimet Kapitale, derisa do të duhej të paguhen nga mallrat dhe shërbimet.

Këto parregullësi kanë ndodhur si pasojë e mospërfilljes së rregullave të përcaktuara dhe normave të ligjit, nga ana e akterëve të përfshirë në zhvillimin e këtij aktiviteti të prokurimit.

Ndikimi

Lëshimet e përmendura në procesin e prokurimit përbëjnë shkelje të Ligjit, derisa trajtimi i kontratës që i përket mallrave dhe shërbimeve, si investim kapital, rezulton në pasqyrë jo të saktë të shpenzimeve dhe pasurive në fund të vitit.

Rekomandimi C5

Kryetari duhet të sigurojë që kontratat e planifikuara sipas planit vjetor të prokurimit si furnizime, të trajtohen të tilla edhe gjatë zhvillimit të aktivitetit të prokurimit dhe pagesave, për të siguruar klasifikim/pasqyrim të saktë të shpenzimeve. Poashtu, duhet të respektohen të gjitha dispozitat e LPP-së në lidhje me procedurat e prokurimit.

Çështja C6 - Mungesa e planit të menaxhimit të kontratës**Gjetja**

Sipas Udhëzuesit Operativ të Prokurimit Publik neni 61.7 kërkohet që pas pranimit të kontratës, menaxheri i projektit do të përgatis një plan për menaxhimin e kontratës, duke përdorur formularin standard të miratuar nga KRPP. Plani i menaxhimit të kontratës duhet të përgatitet dhe nënshkruhet nga Menaxheri i projektit dhe Operatori Ekonomik, dhe brenda dy ditëve të punës, duhet të përcjellet një kopje tek departamenti i prokurimit. Kjo vlen për të gjitha kontratat me vlerë të madhe dhe të mesme.

Për kontratën: "Sigurimi i automjeteve të Komunës së Rahovecit" të nënshkruar me datë 04.10.2019 dhe në vlerë 11,228€ dhe me kohëzgjatje prej 12 muajve, nuk ishte përgatitur plani për menaxhimin e kontratës. Kjo pasi që nuk ishte caktuar menaxheri i kontratës sipas kërkesave të LPP. Në vend të kësaj, Kryetari i Komunës përmes autorizimit që mban datën 12.01.2018, ka autorizuar shefin e autoparkut, që të ndërmerr të gjitha veprimet e nevojshme administrative, për regjistrimin e të gjitha automjeteve motorike zyrtare që janë në pronësi të komunës. Sipas diskutimeve me zyrtarët e Komunës, Kryetari i komunës e ka si praktikë që përmes një vendimi, autorizon çdo drejtor të departamenti dhe udhëheqës të njësisë që të jenë menaxher të projekteve për projektet që bien në atë departament. Kjo ka ndodhur shkaku i mungesës së njohurive të mjaftueshme të kërkesave ligjore lidhur me menaxhimin e kontratës.

Ndikimi

Mos përgatitja e Planeve për Menaxhimin e Kontratës para fillimit të zbatimit të kontratës dhe me pajtim të palëve të kontratës, mund të ndikojë që automjetet të mos sigurohen me kohë dhe menaxheri i kontratës nuk do ta ketë në kontroll të plotë situatën, lidhur me shërbimet e porositura/pranuara dhe pagesat e realizuara.

Rekomandimi C6 Kryetari duhet të siguroj që për çdo kontratë me vlerë të mesme dhe të madhe të emërohen menaxherët e kontratave, në pajtim me kërkesat e LPP-së, dhe menaxherëve të kontratave duhet tu bëhen të qarta kërkesat ligjore në lidhje me menaxhimin e kontratave. Rrjedhimisht ata duhet të përgatisin, monitorojnë dhe raportojnë në lidhje me planin për menaxhim të kontratës, konform kërkesave.

2.1.4 Subvencionet dhe transferet

Buxheti final për subvencione dhe transfere ishte 1,250,001€, prej tyre në 2019 ishin shpenzuar 1,216,728€. Ato kanë të bëjnë me Subvencionet për Bujqësi, Pylltari dhe Zhvillim Rural, për Kulturë Rini dhe Sport, Shëndetësi dhe Përkujdesje Sociale. Kemi testuar 24 mostra për teste substanciale në vlerë 116,476€ si dhe 6 mostra për teste të pajtueshmërisë.

Nuk kemi rekomandime në këtë fushë.

2.1.5 Investimet kapitale

Buxheti final për investime kapitale ishte 4,668,690€, prej tyre në 2019 ishin shpenzuar 4,542,926€. Ato kanë të bëjnë me ndërtim të rrugëve lokale, ndërtim të objekteve shëndetësore dhe arsimore, investim me marrëveshje mirëkuptimi, mirëmbajtje investive, transfer kapital – entitete jopublike, pajisje tjera etj. Kemi testuar 91 mostra për teste substanciale në vlerë 2,682,076€, si dhe 8 mostra për teste të pajtueshmërisë.

Çështja B2 – Nënshkrimi i kontratave pa mbulueshmëri financiare

Gjetja

Bazuar në Ligjin Nr. 06/L-133 mbi ndarjet buxhetore për buxhetin e Republikës së Kosovës për vitin 2019, neni 12 limitet në zotime dhe shpenzime, pika 6 Nënshkrimi i kontratave për projekte kapitale shumëvjeçare bëhet nga OB vetëm në rast se shpenzimet e tilla janë të parapara në ligjin e buxhetit për vitin fiskal 2019 dhe për dy (2) vitet në vijim.

Komuna e Rahovecit në bazë të Memorandumeve të Mirëkuptimit me Ministrinë e Infrastrukturës ka nënshkruar kontrata për projekte infrastrukturore, mirëpo vlerat e kontratave të nënshkruara tejkalojnë shumat e parapara me ligjin e buxhetit dhe me memorandume:

- Për projektin “Ndërtimi i rrugës me katër korsi nga Rahoveci deri në Xërxe” me ligjin e buxhetit për vitin 2019 dhe dy vitet pasuese janë paraparë 3,400,000€, ndërsa janë nënshkruar 3 kontrata për LOT 1,2 dhe 3 në vlerë prej 6,513,954€, diferenca prej 3,113,954€ është e pambuluar me mjete financiare me ligjin e buxhetit;
- Për projektin “Asfaltimi i rrugës Fortesë-Hamoc-Rahovec” janë paraparë 700,000€, kurse kontrata është nënshkruar në vlerë prej 997,993€, diferenca prej 297,933€ është e pambuluar me ligjin e buxhetit; dhe
- Për projektin “Ndërtimi i rrugës Xërxe – Sapniq – Ratkoc” janë paraparë 800,000€, ndërsa kontrata është nënshkruar në vlerë prej 898,888€, diferenca prej 98,888€ është e pambuluar me ligjin e buxhetit.

Kjo ka ndodhur për shkak të analizave të mangëta dhe vlerësimeve jo reale të kostove financiare të projekteve me rastin e buxhetimit të tyre.

Ndikimi

Mungesa e analizës së mirëfilltë të kostove financiare për projektet kapitale, dhe nënshkrimi i kontratave përtej limiteve buxhetore, krijon vështirësi dhe çrregullon rrjedhën financiare të komunës duke qenë se duhet të bëhen shumë përshtatje buxhetore dhe ridestinime të mjeteve për të mbuluar deficitin e këtyre projekteve. Kjo pamundëson realizimin e projekteve tjera të parapara të realizohen nga mjetet e ridestinuara.

Rekomandimi B2 Kryetari duhet të siguroj se do të aplikoj ligjin e prokurimit - të inicioj një aktivitet prokurimi vetëm pasi që të ketë kryer një vlerësim formal të nevojave dhe të nënshkruaj një kontratë për projekte kapitale vetëm në rast se shpenzimet e tilla janë të parapara në ligjin e buxhetit për vitin fiskal dhe për dy (2) vitet në vijim.

Çështja A2 – Realizimi i aktiviteteve jashtë planit të prokurimit dhe mos njoftim i AQP-së në lidhje me to

Gjetja Bazuar në Nenin 8 të Ligjit për Prokurimin Publik (me ndryshime dhe plotësime) AK duhet të bëj planin e prokurimit, në të cilin identifikohen me detale të arsyeshme të gjitha furnizimet, shërbimet dhe punët, që AK parasheh ti prokurojë gjatë vitit fiskal në fjalë. Ndërsa sipas nenit 9, pika 6, e ligjit të njëjtë precizohet që nëse aktiviteti i prokurimit nuk është përfshirë në planifikimin final të prokurimit, duhet të njoftohet Agjencia Qendrore e Prokurimit (AQP) të paktën 5 ditë para autorizimit të inicimit të aktivitetit të prokurimit.

Komuna e Rahovecit, në planifikimin final të prokurimit kishte përfshirë gjithsej 57 aktivitete të prokurimit për furnizime, punë dhe shërbime, të cilat janë prokuruar gjatë vitit fiskal 2019. Mirëpo raporti i kontratave të realizuara dëshmon se në vitin 2019 janë realizuar edhe 30 aktivitete të cilat nuk ishin përfshirë në planin final të prokurimit. Kjo tregon se në planin e prokurimit nuk janë përfshirë të gjitha nevojat për furnizime, punë dhe shërbime. Për më tepër, për aktivitetet e zhvilluara jashtë planit, nuk është dërguar në AQP një kopje të Deklaratës përkatëse të Nevojave dhe Vendosmërisë për Disponueshmërisë e Fondeve para inicimit të aktivitetit përkatës të prokurimit.

Mos përfirja e të gjitha kërkesave/nevojave të njëjësive, në planin e prokurimit ka ndodhur për shkak të mungesës së komunikimit dhe bashkëpunimit me njësitë tjera të cilat bëjnë kërkesat për prokurim.

Ndikimi Planifikimi jo i plotë i aktiviteteve prokurimit, dhe realizimi i prokurimeve jashtë planit e vështirësojnë realizimin e planit të prokurimit dhe monitorimin e performancës si dhe krijon vështirësi financiare për komunën.

Rekomandimi A2 Kryetari duhet të sigurojë se do të merr masat e nevojshme që planifikimi i aktiviteteve të prokurimit do të përfshijë kërkesat nga të gjitha njësitë në mënyrë që sa më pak aktivitete të realizohen jashtë planit të prokurimit. Nëse ndodh ndonjë aktivitet jashtë planit, paraprakisht duhet të njoftohet AQP konform kërkesave ligjore.

2.2 Pasuritë kapitale dhe jokapitale

Vlera e paraqitur në PFV e pasurive kapitale është 128,001,655€, pasurive jokapitale 445,530€, si dhe e stoqeve 41,381€. Kemi testuar 91 mostra për teste substanciale në vlerë 2,682,281€, si dhe 5 mostra për teste të pajtueshmërisë.

Çështja A3 – Mos shpалosja e pasurisë “Ndërtesa e Palestrës Sportive” e financuar nga MKRS

Gjetja Sipas Nenit 11 të Rregullores MF – NR. 02/2013 – Për Menaxhimin e Pasurisë në Organizatat Buxhetore, pas përfundimit të procesit të investimit, pasuria jo financiare kapitale do të klasifikohet si pasuri jo financiare në përdorim. Nga momenti i aftësimit të pasurisë për përdorim do të zbatohet edhe zhvlerësimi.

Sipas Memorandumit të Bashkëpunimit i lidhur në mes MKRS-së dhe komunës së Rahovecit ndërtimi i Palestrës Sportive “Mizahir Isma” është financuar plotësisht nga MKRS-ja. Për këtë projekt kishte përfunduar procesi i pranimit teknik me ç’rast ishte përgatitur raporti përfundimtar teknik nga organi mbikëqyrës me nr. të protokollit 861/2019 të datës 25.06.2019. Derisa në regjistrin e pasurive figuron e regjistruar vetëm parcela ku është ndërtuar Palestra, si “Tokë jo pjellore” me nr. 40789 në klasën e pasurive 32100. Objekti i Palestrës Sportive “Mizahir Isma” është aktualisht në përdorim dhe i plotëson të gjitha kriteret për tu konsideruar si pasuri e komunës. Rrjedhimisht kjo pasuri do të duhej regjistrohej në regjistra dhe të kalkulohej zhvlerësimi. Kjo ka ndodhur për shkak të mungesës së dokumentacionit financiar dhe informatave lidhur me pagesat (vlerën) e objektit në fjalë.

Ndikimi Mos përfshirja e e pasurive me vlerë domethënëse në regjistra të pasurive, ndikon që cilësia e informarave në PVF të mos jetë e mirë dhe vlera e pasurive e shpалosur në PFV të mos jetë e saktë.

Rekomandimi A3 Kryetari i Komunës duhet të kërkoj nga Ministri i Kulturës Rinisë dhe Sportit të gjitha informacionet financiare në lidhje me objektin-palestrën Sportive dhe në bazë të këtyre informatave kjo pasuri duhet të përfshihet në regjistrat e e pasurive të Komunës.

Çështja C7 – Mungesa e raportit të përgjithshëm për inventarizimin e pasurive dhe informatave në lidhje me pasuritë jashtë përdorimit**Gjetja**

Sipas Rregullores 02/2013 për Menaxhimin e pasurisë jo financiare në OB, përgjegjësitë e komisionit për inventarizim ndër të tjera është edhe hartimi i Raportit të Përgjithshëm në bazë të raporteve individuale të Komisionit për Inventarizimin e Pasurisë jo Financiare në kohën e përshtatshme para përgatitjes së PFV-ve. Raporti i inventarizimit duhet të përmbajë gjendjen fizike të pasurisë jo financiare, kushtet e ruajtjes së tyre dhe vërejtjet mbi karakterin e diferencave dhe dëmtimeve të konstatuara. Poashtu, sipas nenit 24 par 4 të Rregullores së njëjtë, gjatë raportimit Pasuria jo financiare jashtë përdorimit nuk do të prezantohet.

Komuna gjatë procesit të inventarizimit ka përpiluar raporte individuale të inventarizimit si: për pasuri nën 1,000€ jashtë përdorimit, për objekte, dhe për toka të regjistruara. Por Komuna ende nuk posedon Raportin e përgjithshëm për të gjitha pasuritë jo financiare mbi të cilat ushtron kontroll dhe ka përfitime ekonomike. Gjithashtu, komisioni kishte identifikuar 821 artikuj të pasurive të cilat i ka klasifikuar jashtë përdorimit. Edhe pse regjistri i pasurive është azhurnuar për shkak të këtij ndryshimi dhe është kryer rakordimi i regjistrave para dhe pas inventarizimit, në PFV nuk është bërë shpalosja lidhur me këtë ndryshim.

Kjo ka ndodhur për shkak të vëmendjes së pa mjaftueshme nga ana e Komunës për të poseduar një dokument i cili do të pasqyroj të gjitha informatat për vlerën dhe gjendjen fizike të pasurive si dhe aktivitetet tjera të ndërmarra lidhur me pasuritë e përgjithshme.

Ndikimi

Mos realizimi i plotë i inventarizimit të pasurisë siç kërkohet me rregullore, ndikon që komuna të mos identifikoj gjendjen reale dhe faktike të pasurive të cilat mund ti ekspozohen humbjes apo tjetërsimit. Kjo mund poashtu të rezultojë në mbivlerësimin e pasurive në pasqyrat financiare.

Rekomandimi C7

Kryetari duhet të siguroj që komisioni i inventarizimit dhe vlerësimit të pasurisë jo financiare të bëj regjistrimet dhe vlerësimin e të gjitha pasurive në posedim të komunës, dhe pas përfundimit të procesit të përgatit një raport përfundimtar mbi gjendjen e pasurive, të cilin duhet ta harmonizoj me regjistrat kontabël të komunës. Diferencat e shfaqura duhet të sqarohen dhe regjistrat duhet të azhurnohen sipas të dhënave të regjistrimeve të fundit.

2.3 Të arkëtueshmet

Komuna e Rahovecit në PFV e vitit 2019 ka shpalosur llogari të arkëtueshme në vlerë prej 2,159,689€. Kjo vlerë përbëhet nga Tatimi në pronë, taksa për ushtrimin e veprimtarisë dhe qiratë.

Çështja C8 - Nivel i lartë i llogarive të arkëtueshme për tatimin në pronë

Gjetja Komuna e Rahovecit për vitin 2019 ka raportuar llogari të arkëtueshme të tatimit në prona-objekte në vlerë 1,231,456€ dhe tatimin në tokë prej 56,377€. Një pjesë e madhe e borxheve të grumbulluara të tatimit në pronë (shuma prej 267,915€) i përkasin ish ndërmarrjeve shoqërore, të privatizuara gjatë procesit të privatizimit. Gjatë vitit 2019 nga LL/A e këtyre ndërmarrjeve janë arkëtuar 37,562€. Këto dhe llogaritë tjera të arkëtueshme janë bërë barrë për komunën, ato po rriten vit pas viti, dhe gjasat për arkëtim të detyrueshëm janë shumë të vogla.

Kjo është shkaktuar nga mungesa e iniciativës së përbashkët për zgjidhjen e çështjes së llogarive të arkëtueshme të vjetërsuara në mes të Komunës dhe AKP-së të cilat përcjellën edhe me kalkulime të ngarkesave shtesë të gjobave dhe kamatave nga ana e komunës për tatimin në pronë mbi këto llogari.

Ndikimi Trendi i rritjes së vazhdueshme të LL/A ndikon në përkeqësimin e performancës së arkëtimit të LL/A të Komunës dhe nga ana tjetër trendi do të jetë negativ vit pas viti në të ardhmen.

Rekomandimi C8 Kryetari duhet të ndërmerr veprime adekuate për një zgjidhjen e përbashkët me AKP-në lidhur me obligimet për Ndërmarrjet Shoqërore nën menaxhimin e tyre dhe të ish-ndërmarrjeve shoqërore. Poashtu, duhet të ndërmerren të gjitha masat ligjore për arkëtimin e LL/A tjera nga të gjithë pronarët e pronave.

2.4 Detyrimet

2.4.1 Detyrimet e papaguara

Pasqyra e detyrimeve në fund të vitit 2019, ishte 870,338€. Këto obligime kanë të bëjnë me mallra dhe shërbime, shpenzime komunale, subvencione dhe transfere dhe me Investime Kapitale që përfshinë vlerën më të lartë prej 765,427€. Këto obligime janë bartur për t'u paguar në vitin 2020. Krahasuar me vitin paraprak vërehet ulje e vlerës së obligimeve të papaguara për 39% ose 565,275€. Shkaku kryesor për bartjen e këtyre obligimeve është mungesa e mjeteve që ka ardhur si rezultat i planifikimit jo të duhur të buxhetit nga vitet paraprake.

2.4.2 Detyrimet kontigjente

Pasqyra e detyrimeve kontigjente në fund të vitit 2019, ishte 1,238,923€. Pas klasifikimit të duhur të detyrimeve kontigjente nga ana e Komunës, vlera e detyrimeve kontigjente ka mbetur mbi një milion, pasi vlera prej 31,372,807€ ka qenë konteste civile të padive të cilat janë bërë nga komuniteti serbe pas vitit 2000 ku kanë pas dëme materiale, e që ky obligim nuk i përket komunës, pasi për sigurinë në Republikën e Kosovës është KFORI.

Me kërkesën e thesarit kjo vlerë është larguar nga tabela Detyrimet kontigjente në PFV - neni 18.

2.4.3 Detyrimet kontraktuale

Sipas të dhënave të Komunës vlera e detyrimeve kontraktuale për Komunën e Rahovecit në fund të vitit 2019 ishte 3,128,331€.

2.5 Funkzioni i auditimit të brendshëm

Njësia e Auditimit të Brendshëm (NjAB) operon me dy anëtarë të stafit - Drejtori i NjAB dhe një auditor. NjAB kishte hartuar Planin Vjetor të vitit 2019 si dhe Planin Strategjik për vitet 2019-2021. Për vitin 2019 ishin planifikuar 10 auditime të rregullta dhe një auditim sipas kërkesës, prej tyre katër auditime me rrezikshmëri të lart dhe shtatë auditime me rrezikshmëri të mesme.

Për vitin 2019 kishte arritur që të përmbushë planin e auditimit si dhe të kryej edhe një auditim shtesë (ad hoc) sipas kërkesës së menaxhmentit. Prej auditimeve të kryera, 44% mbulojnë vitin 2019 ndërsa 56% mbulojnë vitin 2018, si në vijim:

Komuna ka të themeluar Komitetin e Auditimit (KA) prej 5 anëtarëve, gjate vitit janë mbajtur 3 takime për arsye të ristrukturimit të stafit në këtë komitet me vonesë.

Çështja B3 - Funkcionim jo efektiv i NjAB-së

Në kuadër të auditimit tonë ne kemi vlerësuar edhe efikasitetin e NjAB-së në funksion të përmirësimit të qeverisjes dhe kontrollit të brendshëm. Në këtë drejtim NjAB nuk ishte mjaftueshëm efektive, përkundër faktit se i ka kryer të gjitha auditimet e planifikuara. Kjo për faktin se më shumë se gjysma e auditimeve të kryera kishin fushëveprim vitin 2018. Poashtu, sipas NjAB-së nga gjithsej 57 rekomandimet e dhëna në vitin 2019 vetëm 30 ishin zbatuar derisa rekomandimet tjera ishin në proces. Mirëpo kjo është e vështirë për tu konfirmuar duke pasur parasysh se 10 nga 12 auditimet e kryera në vitin 2019, mungonte plani i veprimit të menaxhmentit, për zbatimin e rekomandimeve nga raportet e AB (kjo është në kundërshtim me procedurat standarde të operimit, të aprovuara nga MF). Edhe cilësia e auditimeve ka vend për përmirësim pasi që disa nga rekomandimet nuk janë shumë të qarta.

Këto kanë ndodhur nga mungesa e vëmëndjes së duhur, nga neglizhenca e stafit të departamenteve ku janë kryer auditimet, ndërsa KA nuk kishte dhënë ndonjë kontribut për përmirësimin e efektivitetit të punës së NjAB-së.

Ndikimi

Fokusimi i auditimeve në aktivitetet e viteve paraprake i pamundëson NjAB-së që të jetë në gjendje të japë këshilla në lidhje me procest aktuale dhe parandalimin e ndodhjes së lëshimeve dhe parregullsive eventuale. Mungesa e planeve për zbatimin e rekomandimeve e bën të pamundur vlerësimin e zbatimit të tyre dhe rrjedhimisht evitimit të dobësive të evidentuara nga NjAB. Rekomandimet e paqarta shkaktojnë huti tek stafi dhe nuk i kontribojnë përmirësimit të menaxhimit apo kontrolleve të brendshme.

Rekomandimi B3 Kryetari i Komunës duhet të sigurojë që plani vjetor i auditimit të fokusohet më shumë në proceset e vitit aktual në departamentet ku vlerësohet që reziku është më i lartë, të kërkojë që cilësia e auditimit të përmirësohet dhe nga departamentet të kërkohej që rekomandimet e auditimit të trajtohen në pajtim me procedurat stadarde të operimit të aprovuara nga Ministri i Financave.

3 Progresi në zbatimin e rekomandimeve

Raporti ynë i auditimit për PFV-të të vitit 2018 të Komunës së Rahovecit ka rezultuar në 21 rekomandime. Komuna kishte përgatitur një Plan Veprimi ku paraqitet mënyra se si do t'i zbatohet rekomandimet e dhëna.

Komuna ka dorëzuar Raportin e Progresit mbi zbatimin e rekomandimeve (30 shtator dhe 15 mars) sipas kërkesave të dalura nga Rregullorja e Punës për zbatimin e auditimit dhe planeve të veprimit. Sipas zyrtarëve të komunës 15 rekomandime janë zbatuar, 4 janë zbatuar pjesërisht dhe dy të tjera do të zbatohen në vitin 2020. Megjithatë gjendja sipas auditimit duket ndryshe nga këto konstatime.

Deri në fund të auditimit tonë për vitin 2019, 5 rekomandime janë zbatuar, 2 të mbyllura, 11 ishin në proces të zbatimit, dhe 3 nuk janë adresuar ende. Për një përshkrim më të plotë të rekomandimeve dhe mënyrën se si janë trajtuar ato, shihni në Tabelën 4 (ose Tabelën e rekomandimeve).

Tabela 4 Përmbledhja e rekomandimeve të vitit paraprak dhe vitit 2019

Nr	Fusha e Auditimit	Rekomandimet e vitit 2018	Veprimet e ndërmarra	Statusi
1	Opinion i pamodifikuar me theksim të çështjes	Kryetari duhet të sigurojë që është bërë një analizë për të përcaktuar arsyet për theksim të çështjes. Duhet të ndërmerren veprime për të adresuar dobësitë e rëndësishme në klasifikimin e drejt të shpenzimeve dhe për të eliminuar dobësitë në prezantimin e drejt të llogarive të arkëtushmeve dhe obligimeve, të shpalosura në theksimin e çështjes te opinionin e auditimit. Gjithashtu, kryetari duhet të sigurojë se janë vendosur procese efektive për të konfirmuar që plani i hartimit të PFV 2019 i adreson të gjitha çështjet që kanë të bëjnë me pajtueshmërinë. Kjo gjithashtu duhet të përfshijë rishikimin e draft PFV-ve nga menaxhmenti, me fokus të veçantë në fushat me rrezik të lartë dhe/ose fushat ku janë identifikuar gabime në vitet e mëparshme. Deklarata e bërë nga Zyrtari Kryesor Administrativ dhe ai Financiar, nuk duhet të	Llogaritë e Arkëtueshme dhe Obligimet e papaguara janë prezantuar drejt në PFV, derisa klasifikimi jo i drejt i shpenzimeve ishte evident edhe këtë vit.	Rekomandim i mbyllur (rekomandimet që ndërlidhen me theksimin e çështjes janë dhënë në fushat përkatëse).

		dorëzohet përveç nëse ndaj draft PFV-të janë aplikuar të gjitha kontrollet e nevojshme.		
2	Planifikimi dhe realizimi i buxhetit	Kryetari duhet të sigurojë që performanca buxhetore është monitoruar në mënyrë sistematike në baza mujore dhe që ky rishikim i identifikon dhe i adreson barrierat për realizim të buxhetit në nivel të planifikuar. Planifikimi buxhetit duhet ti referohet mundësimeve reale për sigurimin e fondeve nga të hyrat dhe realizimit me prioriteti të buxhetit për fshirjen e obligimeve të prapambetura.	Buxheti për IK është shpenzuar 97%, dhe për mallra e shërbime 95%.	Rekomandim i zbatuar
3	Të hyrat	Kryetari duhet të vendos kontrolle të qëndrueshme që sigurojnë një arkëtim efektiv të të hyrave, duke përfshirë dhe përcaktuar vlerësimin e drejtë të barrës tatimore në përputhje me rregullat dhe gjendjen faktike në teren duke angazhuar anketues kompetent.	Gabimet në llogaritjen e koeficientëve janë eliminuar, megjithatë janë identifikuar mangësi shkaku i vlerësimit të pronave me ligjin e ri.	Rekomandim në proces të zbatimit (shih çështjen C1)
4		Kryetari duhet të shqyrtoj arsyet e gjendjes ekzistuese dhe të vendos masat e duhura që brenda një periudhe të arsyeshme departamentet përgjegjëse të arkëtoj të gjitha të hyrat e prapambetura. Në të kundërtën të ndaloj shfrytëzimin e pronave publike apo ushtrimin e veprimtarisë, për mos kryerjen e obligimeve ndaj komunës.	Janë marrë masa në aplikimin e mekanizmave të reja, janë bërë vërejtje me shkrim dhe për borgjlinjë me vlerë më të madhe janë dërguar lëndët tek përmbaruesi, megjithatë ende nuk vërehen rezultate pozitive sa i përket arkëtimit të të hyrave të prapambetura.	Rekomandim në proces të zbatimit (Shih çështjen C8)
5	Pagat dhe mëditjet	Kryetari të siguroj rishikimin e mundësisë që këta zyrtarë të transferohen në institucionet ku ata punojnë, ose të kompletohen dosjet e tyre në komunë për të krijuar bazë ligjore për ekzekutimin e pagave të tyre. Pagesat e shtesave bëhen vetëm për zyrtarët që parashihen me vendimin e Qeverisë dhe shumat e përfituara në kundërshtim me këtë vendimi ti kthehen buxhetit të	Dosjet e personelit për zyrtarët e emergjencës dhe sigurisë gjenden nën administrimin e Agjencisë së Pavarur për Emergjencë në MPB, komuna realizon vetëm pagat e tyre.	Rekomandim i pazbatuar

		komunës.		
6		Kryetari të sigurohet se drejtoret e institucioneve arsimore dhe shëndetësore dhe menaxheri i personelit duhet të kompletojnë dëshmitë për përvojën e punës për të krijuar bazë ligjore për ekzekutimin e shtesës në bazë të përvojës. Po ashtu drejtoret e shkollave të monitorojë pushimet e stafit dhe vlerësimet e performcës dhe dëshmitë e njëjta të vendosen në dosje të personelit.	Dëshmitë për përvojën e punës janë kompletuar, megjithatë ka mungesë të dëshmive tjera të nevojshme për dosje	Rekomandim pjesërisht i zbatuar (Rekomandim i është vendosur në letërmenaxhment).
7	Mallrat dhe shërbimet, si dhe shërbimet komunale	Kryetari duhet të sigurojë se hyrja në marrëveshje për shërbime të veçanta/kontrata për pune specifike bëhet në përputhje të plot me kornizën ligjore dhe koha e angazhimit në këto raste nuk tejkalon afatet e përcaktuar me ligje. Po ashtu kryetari duhet të sigurojë se angazhimet e tilla bëhen vetëm në rastet kur ka kërkesa specifike.	Nuk kemi identifikuar parregullsi në angazhimin e MSHV-ve.	Rekomandim i zbatuar
8		Kryetari duhet të sigurojë se ndërmerren masa në mbikëqyrjen e marrëveshjeve me bashkëfinancim përfshirë kërkesat të qarta të raportimit gjatë implementimit dhe monitorimit të projektit, në pajtim me kërkesat e marrëveshjeve si dhe rregullave për shpenzimin e parasë publike.	Për vitin 2019 përzgjedhja e projektit me Caritas Kosova është kryer me procedurë të hapur të prokurimit, ku janë përcaktuar kriteret dhe përgjegjësit me kontratë, megjithatë janë identifikuar mangësi në implementimin e projektit	Rekomandim pjesërisht i zbatuar (shih çështjen C4 dhe C5)
9	Investimet kapitale	Kryetari duhet të sigurojë që personat përgjegjës kontrollojnë dokumentacionin e nevojshëm para ekzekutimit të pagesave si dhe të forcoj masat e kontrollit që punët apo mallrat pranohen nëpërmes dëshmive përkatëse apo raporteve të pranimit.	Kryetari ka marrë vendim që Menaxherët e kontratave dhe kompania mbikëqyrëse e kontraktuar nga komuna të bëjnë menaxhimin, dorëzimin dhe konstatimin e punëve të kryera në investime kapitale për të gjithë OE.	Rekomandim në proces të zbatimit (Shih çështjen C6)
10		Kryetari të zhvillojë politika dhe procedura për t'u siguruar që realizimi i projekteve përmbushët		Rekomandim i mbyllur

		brenda kornizës kohore të përcaktuar në kontratën përkatëse dhe ekzekutimi i të gjitha pagesave të bëhet në pajtim me kontratën dhe të garantohen me sigurim të ekzekutimit duke eliminuar edhe mundësin e kontraktimit pa fonde të mjaftueshme.		
11		Kryetari duhet të sigurojë se njësitë kërkuese vlerësojnë në mënyrë të drejtë kërkesat, duhet të sigurohet që fillimisht të mos lejoj iniciimin e asnjë procedure të prokurimit në mungesë të një projekti ekzekutiv si dhe duhet të shtoj kujdes në përcaktimin e pozicioneve ku gabimet e tilla të mos përsëriten.	Janë marrë masa, për projektet e realizuara janë hartuar projektet ekzekutive para inicimit të procedurave të prokurimit, me përjashtim për projektet e financuara nga një organizate tjetër.	Rekomandim në proces të zbatimit (Shih çështjen A8)
12		Kryetari të siguroj që zyra e prokurimit të ketë kontrolle të shtuara që para nënshkrimit të kontratave të bëhet zotimi i mjeteve.	Kontrata janë nënshkruar pas zotimit të mjeteve, megjithatë buxheti i planifikuar me buxhet dhe KASH nuk e mbulon çmimin e kontratës.	Rekomandim i pazbatuar
13		Kryetari, përmes Menaxherit të prokurimit duhet të sigurojë se çdo procedurë e prokurimit të analizohet dhe vlerësohet me kujdes nga ana e komisionit vlerësues, në mënyrë të evitohen gabimet e mundshme gjatë procesit të prokurimit gjithashtu të sigurohen që po respektohen kriteret e përcaktuara ligjore.	Nuk kemi identifikuar rastet te tilla ne auditimin e vitit 2019.	Rekomandim i zbatuar
14		Kryetari duhet të sigurojë që hartimi i projekteve ekzekutive të realizohet në pajtim me kërkesat ligjore dhe zyra e prokurimit para inicimit të procedurave të prokurimit për ekzekutimin e punëve të posedoje projektet e kompletuara.	Janë marr masa, me përjashtim të Marrëveshjeve të mirëkuptimit që janë nënshkruar pa vlerësim të saktë të nevojave dhe pa projekt ekzekutiv.	Rekomandim në proces të zbatimit (Shih çështjen B2)
15	Çështjet e përbashkët a për mallrat dhe shërbimet	Kryetari i Komunës duhet të forcoj kontrollet për tu siguruar se disponojnë fonde të nevojshme për përmbushjen e obligimeve	Ekzistojnë pagesa me vendim të gjykatës, megjithëse komuna ka ndërmarr hapa për të	Rekomandim në proces të zbatimit (Shih çështjen B1)

	si dhe investimet kapitale	financiare me kohë. Më tej të siguroj se komuna trajton të gjitha obligimet ligjore ndaj pretendentëve legjitim dhe të ndërmarr veprimet e nevojshme për adresimin e tyre me qëllim të eliminimit të shpenzimeve të panevojshme shtesë.	eliminuar shpenzimet e panevojshme shtesë. Një nga veprimet për këtë ka të bëjë me evidentimin e punëtorëve të pensionuar të arsimit dhe shëndetësisë, përlllogaritja e pagave jubilarë dhe përcjellëse dhe kërkesa e parashtruar tek MF për të siguruar fonde për kompensimin e tyre.	
16	Pasuritë kapitale dhe jo-kapitale	Kryetari të siguroj që komisioni i inventarizimit dhe vlerësimit të pasurisë jo financiare të bëjë regjistrimet dhe vlerësimin e të gjitha pasurive në posedim të komunës, dhe pas përfundimit të procesit të përgatit një raport përfundimtar mbi gjendjen e pasurive, të cilin duhet ta harmonizoj me regjistrat kontabël të komunës. Diferencat e shfaqura duhet të sqarohen dhe regjistrat duhet të azhurnohen sipas të dhënave të regjistrimeve të fundit.	Janë marr masa, komuna ka formuar komisionin për inventarizim, mirëpo komisioni nuk ka kryer punën sipas vendimit të kryetarit.	Rekomandim në proces të zbatimit (Shih çështjen C7)
17		Kryetari duhet të siguroj se do të hartohet një politik e brendshme e cila definon qartë kërkesat dhe përgjegjësitë për përdorimin e veturave. Personat përgjegjës për mbikëqyrjen e autoparkut duhet të sigurojnë se gjatë përdorimit të automjeteve zyrtare azhurnohen fletudhëtimet dhe veturat përdoren vetëm sipas aprovimeve të personave përkatës.	Përdorimi i automjeteve aplikohet vetëm pas aprovimit të formularëve nga personat përkatës.	Rekomandim i zbatuar
18	Të Arkëtueshmet	Kryetari duhet të siguroj që po shqyrtohen në mënyrë aktive të gjitha opsionet e mundshme, duke vendosur politika, rregullore dhe mekanizma tjerë me qëllim të rritjes së efikasitetit në mbledhjen e të arkëtueshmeve. Po ashtu duhet shqyrtuar të gjitha masat në pajtim me ligjin, ndaj operatorëve të cilët nuk i përmbushin obligimet kontraktuale.	Janë marr masa në aplikimin e mekanizmave të reja, janë bërë vërejtje me shkrim dhe për klientët me vlerë më të madhe janë dërguar lëndët tek përmbaruesi, megjithatë ende nuk vërehen rezultate pozitive sa i përket mbledhjes së	Rekomandim në proces të zbatimit (Shih çështjen C8)

			LL/ A.	
19	Obligimet e papaguara	Kryetari duhet të forcojë kontrollet në procesin e menaxhimit të pagesave për të siguruar që komuna mos të hyjë në obligime pa fonde të mjaftueshme, që të gjitha faturat paguhen brenda afatit ligjor. Po ashtu të sigurojë se raportimi i obligimeve bëhet për çdo muaj në përputhje me kërkesat ligjore e cila duhet të përfshijë gjendjen e saktë të tyre.	Raportimi i obligimeve bëhet për çdo muaj, megjithatë ekzistojnë ende obligime që tejkalojnë afatin ligjor për pagesë.	Rekomandim në proces të zbatimit (Shih çështjen C2)
20	Sistemi i auditimit të brendshëm	Për të arritur përfitimin maksimal nga shërbimet e auditimit të brendshëm, Kryetari i Komunës duhet të rishikojë arsyet për veprimet e limituara, të ndërmarra nga menaxhmenti në lidhje me rekomandimet e auditimit të brendshëm dhe të bashkëpunoj me Komitetin e Auditimit për ngritjen dhe përmirësimin e cilësisë së kontrollit të brendshëm. Si dhe të sigurojë se një rishikim i kontrollit të cilësisë do të aplikohet për çdo dosje të auditimit nga Drejtori i NjAB.	Nuk ka dëshmi për përcjelljen e zbatimit të rekomandimeve.	Rekomandim i pa zbatuar
21	Raportimi menaxherial, llogaridhënia dhe menaxhimi i rrezikut	Kryetari duhet të siguroj se është kryer një rishikim për të përcaktuar formën e raportimit financiar dhe operativ tek menaxhmenti i lartë, nga i cili mund të nxirren të gjitha informatat relevante që ndikojnë në vendimmarrjen cilësore dhe me kohë të menaxhmentit. Ecuritë buxhetore, duke përfshirë të hyrat dhe shpenzimet, dhe zbatimi i planit të prokurimit duhet të jenë subjekt i raportimeve dhe rishikimeve të rregullta nga ana e menaxhmentit.	Raportet financiare janë të kompletuara.	Rekomandim i zbatuar
Nr.	Fusha e auditimit	Rekomandimet e vitit 2019		
1	Realizimi i Buxhetit	Kryetari duhet të siguroj se janë ndërmarrë të gjitha veprimet në mënyrë që shpenzimet të planifikohen në ndarjet adekuate të buxhetit dhe që pagesa dhe regjistrimi i shpenzimeve të bëhet me përpikëri sipas kodeve ekonomike		

		adekuate, po ashtu të gjitha obligimet të paguhen me kohë në mënyrë që të shmangët mundësia e pagesave shtesë për procedura gjyqësore.
2	Te hyrat	Kryetari i Komunës duhet të siguroj se janë intensifikuar aktivitetet e përbashkëta të Komunës dhe departamentit të tatimit në pronë në kuadër të Ministrisë së Financave, me qëllim të përmirësimit të të dhënave në bazën e të dhënave.
3	Paga dhe Mëditje	Kryetari duhet të kërkoj nga personat përgjegjës, që për zyrtarët të cilët paguhen nga buxheti i komunës të sigurohen së paku dosjet me informata bazike përfshirë kontratat e punës, si dhe raportet mujore për vijueshmërinë e tyre në punë, për tu siguruar se janë paguar vetëm punëtorët legjitim dhe që kanë ofruar shërbimet.
4	Mallra dhe Shërbime	Kryetari duhet të sigurojë se ekzekutimi i pagesave bëhet në përputhje me afatet kohore të përcaktuara me rregulloren e MF. Përparësi duhet tu ipet obligimeve të bartura nga viti paraparak dhe atyre që kanë afat më të gjatë të pritjes.
5		Kryetari duhet të sigurojë që pagesat të kryhen vetëm pas sigurimit se janë pranuar shërbimet e kontraktuara dhe konfirmimit se ato janë në pajtim me kushtet e kontraktuara. Secila pagesë e shërbimeve të tilla duhet të mbështetet me dokumentacion komplet, duke përfshi faturat dhe dëshmitë e pjesëmarrjes.
6		Kryetari duhet të iniciojë një rishikim të zbatimit të kësaj kontrate për të siguruar se ajo po zbatohet sipas specifikimeve të kontraktuara. Për secilin muaj duhet të hartohen raporte detale për secilin shërbim të ofruar dhe pagesat duhet të bëhen vetëm pasi të jetë marrë siguria se shërbimet janë pranuar. Për rastet e lartpërmendura ku nuk ka dëshmi të besueshme se janë ofruar shërbimet dhe është kryer pagesa, duhet të konsiderohet mundësia e kthimit të mjeteve në buxhetin e komunës. Personat përgjegjës për menaxhimi e kësaj kontrate duhet të mbahen përgjegjës për punën e tyre.
7		Kryetari duhet të sigurojë që kontratat e planifikuara sipas planit vjetor të prokurimit si furnizime, të trajtohen të tilla edhe gjatë zhvillimit të aktivitetit të prokurimit dhe pagesave, për të siguruar klasifikim/pasqyrim të saktë të shpenzimeve. Poashtu, duhet të respektohen të gjitha dispozitat e LPP-së në lidhje me procedurat e prokurimit.
8		Kryetari duhet të siguroj që për çdo kontratë me vlerë të mesme dhe të madhe të emërohen menaxherët e kontratave, në pajtim me kërkesat e LPP-së, dhe menaxherëve të kontratave duhet tu bëhen të qarta kërkesat ligjore në lidhje me menaxhimin e kontratave. Rrjedhimisht ata duhet të përgatisin, monitorojnë dhe raportojnë në lidhje me planin për menaxhim të kontratës, konform kërkesave.
9	Investimet Kapitale	Kryetari duhet të siguroj se do të aplikoj ligjin e prokurimit - të inicioj një aktivitet prokurimi vetëm pasi që të ketë kryer një vlerësim formal të nevojave dhe të nënshkruaj një kontratë për projekte kapitale vetëm në rast se shpenzimet e tilla janë të parapara në ligjin e buxhetit për vitin fiskal dhe për dy (2) vitet në vijim.
10		Kryetari duhet të sigurojë se do të merr masat e nevojshme që planifikimi i aktiviteve të prokurimit do të përfshijë kërkesat nga të gjitha njësitë në mënyrë që sa më pak aktivitete të realizohen jashtë planit të prokurimit. Nëse ndodh ndonjë aktivitet jashtë planit, paraprakisht duhet të njoftohet AQP

		konform kërkesave ligjore.
11	Pasuritë	Kryetari i Komunës duhet të kërkoj nga Ministri i Kulturës Rinisë dhe Sportit të gjitha informacionet financiare në lidhje me objektin-palestrën Sportive dhe në bazë të këtyre informatave kjo pasuri duhet të përfshihet në regjistrat e pasurive të Komunës.
12		Kryetari të siguroj që komisioni i inventarizimit dhe vlerësimit të pasurisë jo financiare të bëj regjistrimet dhe vlerësimin e të gjitha pasurive në posedim të komunës, dhe pas përfundimit të procesit të përgatit një raport përfundimtar mbi gjendjen e pasurive, të cilin duhet ta harmonizoj me regjistrat kontabël të komunës. Diferencat e shfaqura duhet të sqarohen dhe regjistrat duhet të azhurnohen sipas të dhënave të regjistrimeve të fundit.
13	Llogaritë e Arkëtueshmë e	Kryetari duhet të ndërmerr veprime adekuate për një zgjidhjen e përbashkët me AKP-në lidhur me obligimet për Ndërmarrjet Shoqërore nën menaxhimin e tyre dhe të ish-ndërmarrjeve shoqërore. Poashtu, duhet të ndërmerren të gjitha masat ligjore për arkëtimin e LL/A tjera nga të gjithë pronarët e pronave.
14	NjAB	Kryetari i Komunës duhet të sigurojë që plani vjetor i auditimit të fokusohet më shumë në proceset e vitit aktual në departamentet ku vlerësohet që reziuku është më i lartë, të kërkojë që cilësia e auditimit të përmirësohet dhe nga departamentet të kërkohet që rekomandimet e auditimit të trajtohen në pajtim me procedurat standarde të operimit të aprovuara nga Ministri i Financave.

Shtojca I: Shpjegim i llojeve të ndryshme të opinioneve të aplikuara nga ZKA-ja

(e shkëputur nga ISSAI 200)

Forma e opinionit

147. Auditori duhet të japë një **opinion të pamodifikuar** nëse arrin në përfundimin se Pasqyrat Financiare janë përgatitur në të gjitha aspektet materiale, në pajtim me kornizën e zbatueshme financiare.

Nëse auditori, bazuar mbi dëshmitë e marra të auditimit arrin në përfundimin se Pasqyrat Financiare si tërësi përmbajnë keqdeklarime materiale ose nuk arrin të marrë dëshmi të mjaftueshme auditimi për të nxjerrë përfundimin se pasqyrat financiare si tërësi nuk përmbajnë keqdeklarime materiale, atëherë ai duhet të modifikojë opinionin në raportin e auditorit sipas pjesës që flet për 'Përcaktimin e llojit të modifikimit që i bëhet opinionit të auditorit'.

148. Nëse pasqyrat financiare të përgatitura sipas kërkesave të një kornize për prezantim të drejtë nuk arrijnë të japin një paraqitje të drejtë, auditori duhet të diskutojë çështjen me menaxhmentin dhe, varësisht nga kërkesat e kornizës së zbatueshme për raportim financiar dhe nga mënyra se si zgjidhet çështja, të përcaktojë nëse është e nevojshme të modifikojë opinionin e auditimit.

Modifikimet që i bëhen opinionit në raportin e auditorit

151. Auditori duhet të modifikojë opinion në raportin e auditorit në rast se, duke u bazuar në dëshmitë e marra të auditimit arrin në përfundimin se Pasqyrat Financiare si tërësi përmbajnë gabime materiale, ose në qoftë se auditori nuk ka mundur të marrë dëshmi auditimi të mjaftueshme dhe të përshtatshme për të nxjerrë përfundimin se Pasqyrat Financiare si tërësi nuk përmbajnë keqdeklarime materiale. Auditorët mund të japin tri lloje opinionesh të modifikuara: opinion të kualifikuar, opinion të kundërt dhe mohim të opinionit.

Përcaktimi i llojit të modifikimit që i bëhet opinionit të auditorit

152. Vendimi se cili lloj i opinionit të modifikuar është i përshtatshëm varet nga:

- natyra e çështjes që i jep shkas modifikimit – d.m.th nëse Pasqyrat Financiare përmbajnë keqdeklarime materiale ose, në rast se ishte e pamundur për të marrë dëshmi auditimi të mjaftueshme dhe të përshtatshme, mund të përmbajnë keqdeklarime materiale; dhe
- gjykimi i auditorit rreth përhapjes së efekteve ose efekteve të mundshme që çështja ka në Pasqyrat Financiare.

153. Auditori duhet të japë një **opinion të kualifikuar nëse**: (1) pasi ka marrë dëshmi auditimi të mjaftueshme dhe të përshtatshme, auditori arrin në përfundimin se keqdeklarimet, ose individualisht ose së bashku, janë materiale, por nuk janë përhapur në Pasqyrat Financiare, ose (2) nëse auditori nuk ka mundur të marrë dëshmi auditimi të mjaftueshme dhe të përshtatshme në të cilat të bazojë një opinion, por arrin në përfundimin se efektet e çdo gabimi të pazbuluar mbi Pasqyrat Financiare kanë mundur të jenë materiale, por jo të përhapura.

154. Auditori duhet të japë një **opinion të kundërt nëse**, pasi ka marrë dëshmi auditimi të mjaftueshme dhe të përshtatshme, auditori arrin në përfundimin se keqdeklarimet, ose individualisht ose së bashku, janë edhe materiale edhe të përhapura në Pasqyrat Financiare.

155. Auditori duhet japë **mohim të opinionit nëse**, pasi nuk ka mundur të marrë dëshmi auditimi të mjaftueshme dhe të përshtatshme në të cilat të bazojë një opinion, auditori arrin në përfundimin se efektet e çdo gabimi të pazbuluar mbi Pasqyrat Financiare kanë mundur të jenë, edhe materiale, edhe të përhapura. Nëse, pas pranimit të angazhimit, auditori bëhet i vetëdijshëm se menaxhmenti ka imponuar një kufizim të fushëveprimit të auditimit, për të cilin auditori konsideron se mund të rezultojë në nevojën për të shprehur një opinion të kualifikuar ose mohim opinionit mbi Pasqyrat Financiare, auditori duhet të kërkojë nga menaxhmenti ta heqë atë kufizimin.

156. Nëse auditori jep një opinion të modifikuar, ai duhet të modifikojë edhe titullin për të korresponduar me llojin e opinionit i shprehur. ISSAI 1705 jep udhëzime shtesë rreth gjuhës specifike që duhet përdorur kur jepet një opinion dhe për të përshkruar përgjegjësinë e auditorit. Ajo gjithashtu përfshin shembuj ilustrues të raporteve.

Paragrafët e Theksimit të Çështjes dhe paragrafët e Çështjeve të Tjera në raportin e auditorit

157. Nëse auditori e konsideron të nevojshme për të tërhequr vëmendjen e përdoruesve në një çështje të paraqitur ose shpalosur në pasqyrat financiare, e cila është sa e rëndësishme aq edhe thelbësore që ata të kuptojnë Pasqyrat Financiare, por ka prova të mjaftueshme e të përshtatshme se çështja nuk përmban keqdeklarime materiale në pasqyrat financiare, auditori duhet të përfshijë një paragraf të Theksimit të Çështjes në raportin e tij. Paragrafët për Theksimin e Çështjes duhen t'i referohen vetëm informacionit të paraqitur ose shpalosur në Pasqyrat Financiare.

158. Një paragraf i theksimit të çështjes duhet:

- të përfshihet menjëherë pas opinionit;
- të ketë titullin 'theksim i çështjes' ose ndonjë titull tjetër të përshtatshëm;
- të përmbajë një referencë të qartë ndaj çështjes që theksohet dhe të tregojë se në ç'pjesë të Pasqyrave Financiare mund të gjenden shpalosjet relevante që e përshkruajnë plotësisht çështjen; dhe
- të tregojë se opinionit i auditimit nuk është modifikuar për sa i përket çështjes të theksuar.

159. Nëse auditori e konsideron të nevojshme për ta komunikuar një çështje, përveç atyre që janë paraqitur ose shpalosur në Pasqyrat Financiare, e cila, në gjykimin e auditorit, është e rëndësishme për përdoruesit në mënyrë që ta kuptojnë auditimin, përgjegjësitë e auditorit apo raportin e auditimit, dhe me kusht që kjo nuk është e ndaluar me ligj ose rregullore, duhet të përpilohet një paragraf me titullin "Çështje Të Tjetra", apo ndonjë titull tjetër të përshtatshëm. Ky paragraf duhet të paraqitet menjëherë pas opinionit dhe pas çdo paragrafi të Theksimit të Çështjes.

